

ANMELDELSER

O. HELMS: DANSKE FUGLE I SKOV, MARK OG MOSE
MED BILLEDER AF INGEBORG FREDERIKSEN

København 1930. G. E. C. Gads Forlag. Pris kart. 10 Kr., indb. 12 Kr. 50 Øre.

Tredje Bind af O. Helms' »Danske Fugle« er udkommet, og hermed har Overlægen afsluttet dette Værk, der, som det fremgaar af det store Antal Eksemplarer, som er solgt af de 2 første Bind, har vakt Interesse i vide Kredse. Dybtgaaende og omfattende Studier over Fuglenes Liv i Naturen ligger til Grund for Værket, hvilket sikrer det en blivende Plads i den populær-videnskabelige Faglitteratur, en Stilling, som yderligere berettiges ved Bogens Udstyrelse, der er lige saa tiltalende som i de to foregaaende Bind.

Blandt de behandlede Arter udgør Svømme- og Vadefugle det største Afsnit, og man mærker, at Forfatteren her omtaler sine Yndlingsfugle. Paa Holme og langs Moser ved Nakkebølle Fjord har han igennem mange Aar daglig gaaet sine Ture, og man faar en fortræffelig Beskrivelse af disse Fugles Biologi, saasom Ankomst og Afrejse, Yngleforhold o. s. v. samt mange kyndige Vink om, hvorledes man kan kende de paagældende Arter ude i Naturen. Endvidere findes et Afsnit, hvori Hønsfugle, nogle af de almindeligst forekommende Rovfugle, samt Skrige- og Spurvefugle beskrives. Overalt sporer man Forfatterens Erfaring, hans Kærlighed til Emnet samt hans særlige Evne til at karakterisere Fuglene og deres Færd paa en baade fornøjelig og fængslende Maade.

For den ukyndige Læser kunde maaske en nærmere Beskrivelse af de paagældende Fugles Dragter have været ønskelig; men saadanne Beskrivelser kommer let til at virke tørt. Denne Mangel er dog blevet afhjulpet paa en særdeles tilfredsstillende Maade ved de ypperlige Fotografier og ved Forfatterens Samarbejde med den talentfulde Kunstnerinde, Frk. Ingeborg Frederiksen, hvis velkendte Evner som Illustrator paa det ornithologiske Omraade ogsaa præger dette Bind, hvori alle de omtalte Arter findes afbildede paa Bogens 16 farvetrykte Tavler. Vanskeligheden ved Reproduktion af Farver spores ganske vist ogsaa her. Saaledes er Farverne blevet noget blege paa Tavle I og flere andre Steder. En særlig Glæde volder de mange nydelige Vignetter, der vidner om, at ogsaa Kunstnerinden har gjort sine Studier i Naturen med Kærlighed til sine levende Modeller.

Naar man lukker Bogen, er det med en glædelig Følelse af et harmonisk Samarbejde mellem en erfaren Ornitholog og en dygtig Kunstner.

Harry Madsen.

TORSTEN PEHRSON: SVERIGES DJURVÄRLD. I—II.

Albert Bonniers Forlag. Stockholm 1930. Pris 18,50 Kr.

For ca. 30 Aar siden udkom der i Sverrig et Værk med ganske samme Titel som det foreliggende, men hvad Indholdet angaar, er der store Forskelligheder. Først og fremmest skyldes det de mange nye Resultater, som de sidste tre Tiaars Undersøgelser har frembragt, men yderligere er Billedstoffet i den foreliggende Udgave ganske nyt, idet der her i stor Udstrækning er reproduceret Billeder af de bedste, svenske Dyrefotografer. Værket er udgivet i to Dele, hvoraf den første, efter en kort Oversigt over den svenske Dyreverdens Historie, behandler de højere Hvirveldyr, medens den anden Del omfatter tre Kapitler, nemlig Havets Dyreverden, Ferskvandets Dyreverden og de hvirvelløse Landdyr.

Da Fuglene udelukkende er omtalt i første Del, skal vi her indskrænke os til at komme lidt nærmere ind paa Indholdet af dette Bind. De to Kapitler af dette er ligesom Værkets øvrige Afsnit udarbejdet af forskellige Forfattere. Den kortfattede Fremstilling af den svenske Dyreverdens Historie er skrevet af Professor Sven Ekman, der her giver en fortræffelig, populært fremstillet Skildring af Faunaens Indvandringshistorie. Man finder en kort Omtale af de Fuglearter, der maa formodes at være trængt ind i Landet fra henholdsvis Syd, Vest eller Nordøst, og en Række Kort, der viser forskellige Arters Yngleomraade i Sverrig og tilgrænsende Lande.

Kapitlet om de højere Hvirveldyr, der er skrevet af Professor L. A. Jägerskiöld og omfatter 215 Sider, er langt det fyldigste Afsnit inden for hele Værket. Behandlingen følger rent dyregeografiske Linier. Forfatteren benytter følgende Inddeling: 1. Dyr, som bebor hele Landet eller Størstedelen af dette, 2. Dyr med væsentlig sydlig Udbredelse, 3. Dyr med væsentlig vestlig Udbredelse, 4. Dyr med væsentlig nordlig Udbredelse, 5. arktiske Dyr, 6. Kysternes Dyreliv. Flere af disse Grupper inddeles igen i adskillige Underafdelinger, der yderligere afgrænser Udbredelsesomraaderne. Det er selvfølgelig ikke muligt at faa alle Fugle til at passe lige godt ind i en saadan geografisk Inddeling. Forholdet er jo nemlig det, at en Fugls Udbredelse i høj Grad er afhængig af de særlige Naturforhold, og et rent geografisk System kan derfor ofte synes at være Udtryk for et noget ensidigt Synspunkt. Trods de Vanskeligheder, der naturnødvendigt frembyder sig, har Forfatteren imidlertid med sit indgaaende Kendskab til den svenske Fuglefauna forstaaet at skabe en Oversigt, der i Hovedsagen giver et godt Overblik over Fuglefaunaen inden for de afsatte Rammer samtidig med en for de enkelte Arter udtømmende Skildring af de mere specielle Naturforhold, der betinger deres Forekomst. Ved

Omtalen af de enkelte Arter findes yderligere en kort Skildring af Fuglenes Udseende samt de vigtigste, biologiske Forhold. Foruden alle nulevende Arter, der yngler inden for Sverrigs Grænser, er medtaget de Arter, der nu er uddøde, men har ynglet i Sverrig siden sidste Istid. Af Hensyn til det geografiske Synspunkt, der er anlagt ved Behandlingen, bliver der ofte noget springende i Omtalen af de forskellige Arter, men, efterhaanden som Læseren trænger ind i Stoffet, bliver han snart fortrolig med den benyttede Fremstillingsmaade.

Teksten er særdeles underholdende skrevet, og de fortræffelige Billeder øger i høj Grad Bogens Værdi. Billedstoffet er meget omfangsrigt. Inden for Afsnittet om de højere Hvirveldyr findes saaledes ikke mindre end 197 Illustrationer og næsten udelukkende efter Fotografier taget ude i Naturen. Mellem disse, der gennemgaaende er særdeles godt reproducerede, findes en Mængde, der ikke tidligere har været offentliggjort. Alt i alt fremtræder dette Værk som en meget smuk Bog, der kan anbefales enhver, der har Interesse for Faunaen i vort Naboland, og som ønsker nærmere Oplysning om de enkelte Fuglearters geografiske Udbredelse i Skandinavien.

P. Jespersen.

FUGLENES SANG VED C. J. C. LAURITZEN

Svegårds Boghandel. Sorø 1928. Pris 3 Kr.

Det er et meget interessant Emne, Lektor Lauritzen har behandlet i Bogen, nemlig Fuglenes Sang set fra et musikalsk Synspunkt, noget der ikke er gjort her hjemme, siden P. H. Warming skrev derom i 1868. I Udlandet er tilsvarende Arbejder flere Gange fremkomne. Teksten i Bogen indtager kun en mindre Del, Fuglenes Sang, sat i Noder, er Hovedsagen. For at have det fulde Udbytte af Arbejdet skal man helst være udøvende Musiker, og er man det, vil man sikkerlig ogsaa kunne have adskillig Fornøjelse af paa et Instrument at gennemgaa de mange forskellige Fugles Sang. Lader man en anden spille det for sig, maa det indrømmes, at det ikke altsammen lyder ganske naturtro.

Det er et stort Arbejde, Lektor Lauritzen har haft, og et stort Studium af Fugle, der er gaaet iforvejen, hvad man let vil forstaa, naar man hører, at han alene har nedskrevet 60 forskellige Solsort-motiver.

O. Helms.

ERNST SCHEFFELT: DIE VOGELWELT UNSERER HEIMAT

Harder & Co., Freiburg 1928. Pris 4.80 Mark.

Denne lille, populært anlagte Bog er nærmest udarbejdet som en Haandbog for den uerfarne Fugleven, idet den dog væsentlig kun tager Hensyn til Fuglefaunaen i de sydligere Egne af Tyskland. Et

vægtigt Afsnit af Bogen omfatter en Beskrivelse af Fuglelivet inden for forskellige Landskabstyper og dets forskellige Tilpasninger til de varierende Omgivelser. Der opstilles følgende Biotoper: 1. Skov, 2. Lavland, 3. Bjerg, 4. Vinbjerg, 5. Park, Have og Bebyggelse, 6. Flod og Sump samt 7. Indsø. Havets og Kysternes Fugleliv er saaledes ikke gjort til Genstand for Behandling. Trods Bogens ringe Omfang er dens Indhold særdeles vidtspændende; der findes saaledes, foruden det allerede nævnte Afsnit, en Omtale af Fuglene paa de forskellige Aarstider samt af Fuglenes Bygning, Forplantning, Sang og Trækforhold. I Slutningen af Bogen findes enkelte Fugles Stemmer gengivet ved Noder. Den biologiske Fremstilling, der er baseret dels paa Forfatterens egne Iagttagelser, dels paa Litteraturstudier, er skrevet i et underholdende Sprog, og Bogen kan utvivlsomt gøre sin Nytte som en første Vejledning. Af Hensyn til Bogens Prisbillighed er der ikke ofret meget paa Udstyret, men der findes dog et halvt Hundrede Illustrationer i Teksten samt to farvede Tavler, der viser godt en Snes forskellige Fuglearter.

P. Jespersen.

J. HENDERSON: THE PRACTICAL VALUE OF BIRDS

New York, 1927. Macmillan. Pris \$ 2.50.

I Betragtning af den Interesse, hvormed den praktiske Zoologi omfattes af de amerikanske Naturforskere, og samtidig den rigelige, økonomiske Understøttelse, som bliver saadanne Studier til Del fra Bevillingsmyndighedernes Side, kan det ikke forbavse, at Spørgsmaalet om Fuglenes Nytte eller Skade forlængst er taget op til Behandling i Nordamerika. Der findes i Virkeligheden paa dette Omraade en Litteratur, der er særdeles rig, men samtidig unægtelig er uhyre spredt og i hvert Fald for evropæiske Læsere delvis meget vanskelig tilgængelig. Det kan derfor kun hilses med Glæde, at Professor Henderson ved Universitetet i Colorado har paataget sig det sikkert meget store Arbejde at give en Oversigt over saavidt muligt alt, hvad der i den nordamerikanske Litteratur er publiceret paa dette Omraade.

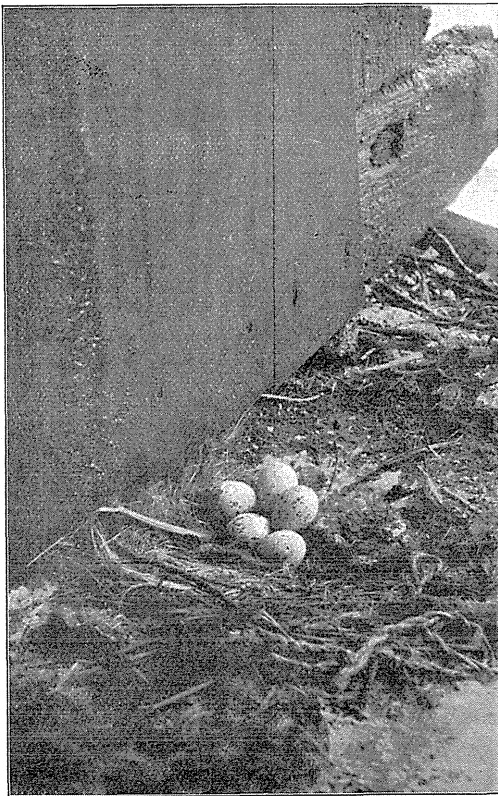
Værket falder i 2 Hovedafsnit, af hvilke det første i 17 vel-skrevne Kapitler giver en Oversigt over en Række mere almindelige Spørgsmaal, f. Eks. Fuglenes æsthetiske og praktiske Værdi, den Mængde Føde, der er nødvendig for Fuglene, Fuglene som Fjender af skadelige Insekter samt Ødelæggelse af Fuglene. Det andet Afsnit, der er betydeligt omfangsrigere, giver i systematisk Orden og med Maveundersøgelser og direkte Iagttagelser som Grundlag en Oversigt over nordamerikanske Fugles Føde. Man finder heri omtalt en taløs Mængde Afhandlinger, og Referaterne af disse er i al deres Korthed affattede saaledes, at man meget let kan se, hvad Originalarbejderne indeholder; i mange Tilfælde er der saaledes givet store Tabeller med Resultaterne af Maveindholdsanalyserne.

At disse Undersøgelser i de allerfleste Tilfælde klart har paavist,

at Fuglene maa betragtes som nyttige for Menneskelivet og derfor fortjener al mulig Beskyttelse fra Menneskets Side, vil vel i og for sig næppe virke forbavsende; imidlertid er det altid en Tilfredsstillelse at se, hvorledes en saadan Opfattelse fremkommer paa Grundlag af talrige Undersøgelser.

Bogen, der findes paa Universitetsbibliotheket, fortjener, selvom de amerikanske Fuglearter naturligvis i stor Udstrækning er forskellige fra de danske, at kendes af alle, der her hjemme interesserer sig for saadanne Æmner.

R. H. Stamm.

Rede af Allike, 15. Ma 1925; A. Scharling fot.